

RODER

Lars Clifford, Jonstorp Paddelinstruktör och kursarrangör

Någon gång för länge sen kom våra förfäder på att det var lättare att manövrera en kanot med ett roder, eftersom det var ett effektivare sätt att styra dit de ville på. Att paddla utan roder är i mitt tycke att vrida utvecklingen tillbaka.

Jag tycker att det i huvudsak finns två skäl till att använda roder. Det ena är av bekvämlighetsskäl. Med roder kan du lägga huvudenergin på att föra kajaken framåt och styra med fötterna, förutsatt att du har högre fart än ytvattnet. Utan roder måste du lägga energi på att motverka avdrift.

Det andra är av säkerhetsskäl. Rodret har den fördelen att den ger dig absolut kontroll över kajaken, det är du som bestämmer om du ska styra höger eller vänster och när du ska göra det. Med roder kan du kompensera för avdrift från vind och strömmar, oavsett från vilket håll de kommer.

Att ett roder skulle vara mindre pålitligt för att det skulle kunna haverera är helt befängt. Senaste gången jag hade problem med ett roder var på 70-talet, men det var för att jag paddlade fors med ett underliggande roder. Ett rodersystem av god konstruktion krånglar inte. Däremot är det inte alltför ovanligt att ett ställbart skäddasystem krånglar, vanligtvis genom att skäddan kilas fast av sand i skäddaboxen så att den inte går att reglera.

Men det ligger trots allt på användarens ansvar att kontrollera att utrustningen är i gott skick innan en tur, för precis som med en bil eller cykel behöver den underhållas. Och det gäller oavsett om du väljer att paddla med roder eller skädda.

VS.

Björn Thomasson, Malmö Kajakdesigner och kajakbyggare

Strax före förra sekelskiftet proklamerade dåtidens paddelguru W.P. Stephens att roder är en "första rangens nödvändighet" – och förkunnade i samma andetag att paddling är en "primitiv metod, och till och med idag framdrivs de primitiva stammarnas farkoster så gott som uteslutande med paddlar, medan åror används av de civiliserade folken."

Numera vet ju de flesta bättre än så. Vi vet ju att en paddel, använd från kajakens rörelsecentrum är ett genialt enkelt och effektivt redskap för att hantera kajaken. Vi vet att man med kroppsmotorik kan precisionsmanövrera en kajak långt bättre än med en plåt- eller plastskiva i aktern.

Med skädda, paddel och kroppsmotorik har man perfekt kontroll oavsett kajakens fart. Rodret är däremot beroende av vattenströmning för att fungera – bättre ju fortare man paddlar, men mycket sämre i låg fart när man som bäst hade behövt precisionsmanövrera nära klippor och stenar.

Både skädda och roder ökar friktionen – skäddan bara när den används (medsjö och sidvind), rodret alltid. Utöver det skapar rodret även turbulens när det vrids.

En roderkajak utan roder är hopplös att styra (och ett uppfällt roder är ett vindfång där man absolut inte vill ha ett vindfång). En skäddakajak utan skädda blir livlig, men fungerar för övrigt utmärkt.

Fast visst finns det fördelar med roder. Det är för kajakkonstruktören vad murgröna är för arkitekten – det skyler över även rätt grava misstag – och det kan hjälpa folk som inte kan paddla och inte vill kunna paddla att komma ut på vattnet.

SKÄDDA